Oktatói megoldókulcs

A láb ortopédiai elváltozásai, betegségei, kezelésük határterületi lehetőségei és tehermentesítés; a láb belgyógyászati eredetű elváltozásai, betegségei, kezelésük határterületi lehetőségei; a láb egyéb betegségei; a diabéteszes láb ismérvei, határterületei, kezelésének lehetőségei

Témazáró dolgozat – megoldókulcs

12. tanegység – kiadási verzió: 1.0

A megoldókulcs a témazáró dolgozat javításához készült. A zárt végű feladatoknál a megadott válasz az egyetlen elfogadható; a nyílt végű feladatoknál a felsorolt tartalmi elemek alapján, elemenkénti pontozással kell értékelni.

I. Egyszeres választás (20 pont)

Kérdés	Megoldás	Pont
1.	a)	2
2.	b)	2
3.	c)	2
4.	d)	2
5.	b)	2
6.	c)	2
7.	d)	2
8.	a)	2
9.	d)	2
10.	c)	2
Összesen		20

II. Igaz–hamis (10 pont)

Kérdés	Megoldás	Rövid indoklás	Pont
11.	Hamis	A bőrkeményedés a kóros terhelés következménye; ha a nyomás forrása megmarad, a callus visszatér.	2
12.	Igaz	A hátsóláb a sarokcsont és az ugrócsont alkotta szakasz, latin megfelelője a retropes.	2
13.	Hamis	A szövődmények kockázata rossz anyagcserehelyzetben, hosszú betegségtartam mellett, neuropathia vagy érbetegség esetén nő; nem automatikus következmény.	2
14.	Igaz	Az arteria dorsalis pedis a lábháton, az I. és a II. lábközépcsont között tapintható.	2
15.	Hamis	A szolgáltatás noninvazív és sérülésmentes; a hámhiány és a vérzés elkerülendő szövődmény, nem munkafázis.	2

Kérdés	Megoldás	Rövid indoklás	Pont
Összesen			10

III. Párosítás (20 pont)

Elváltozás	Megoldás	Pont
1. pes cavus	B)	4
2. pes transversoplanus	E)	4
3. hallux rigidus	D)	4
4. Haglund-deformitás	A)	4
5. clavus mollis	C)	4
Összesen		20

IV. Fogalommagyarázat és kiegészítés (20 pont)

17. feladat – 4 pont

Elvárt válasz: előláb (antepes) – a lábközépcsontok és az ujjpercek; középláb (mesopes) – a sajkacsont, a kockacsont és a három ékcsont; hátsóláb (retropes) – a sarokcsont és az ugrócsont.

Pontozás: a három szakasz helyes megnevezése 3 pont (szakaszonként 1 pont), a hozzájuk tartozó csontok helyes felsorolása összesen 1 pont.

18. feladat – 4 pont

Elvárt válasz: a callus kiterjedt, lapos, jellemzően nem élesen határolt bőrkeményedés, amely nagyobb felületen ható nyomásra és súrlódásra alakul ki. A clavus körülírt, kis felületű, mélyre terjedő szarukúp, amely pontszerű nyomás hatására keletkezik, és a mélybe hatolva nyomja az alatta lévő szövetet, ezért fájdalmas.

Pontozás: a callus jellemzése 2 pont, a clavus jellemzése 2 pont. Ha a válasz csak annyit mond, hogy „a clavus fájdalmas, a callus nem”, 1 pont adható.

19. feladat – 4 pont

Elvárt válasz: a nagylábujj **laterális**, az I. lábközépcsont pedig **mediális** irányba tér.

Pontozás: kifejezésenként 2 pont. A fordított sorrend nem fogadható el.

20. feladat – 4 pont

Elvárt válasz: a szakmai állapotfelmérés a látott jelek tárgyszerű leírása, a kockázat felmérése és a szolgáltatásról szóló döntés megalapozása. Az orvosi diagnózis a betegség megnevezése, amelyhez kivizsgálás társul; ez orvosi kompetencia. A lábápoló tehát felméri és leírja az állapotot, kockázatot értékel, és eldönti, hogy a kezelés a tervezett formában, módosított formában végezhető el, vagy orvosi kivizsgálást javasol.

Pontozás: az állapotfelmérés tartalmának megfogalmazása 2 pont, az orvosi kompetenciától való elhatárolás 2 pont.

21. feladat – 4 pont

Elfogadható válaszok (bármely négy): akutan meleg, duzzadt, vörös láb; hirtelen kialakuló alakváltozás; nyugalmi vagy éjszakai fájdalom; nem gyógyuló seb vagy fekély; nem tapintható lábháti és belboka mögötti pulzus; fekete elhalás; láz vagy rossz általános állapot; kiterjedt, gyorsan terjedő bőrpír; a két láb feltűnő hőmérséklet-különbsége cukorbetegségben.

Pontozás: helyes elemenként 1 pont, legfeljebb 4 pont.

V. Szakmai alkalmazás (30 pont)

22. feladat – 6 pont

Elvárt tartalmi elemek:

- Az állapot tárgyszerű felmérése és rögzítése: a bőrkeményedés helye, kiterjedése, a callus alatti bevérzés keresése, a harántboltozat helyzete, a lábbeli megítélése.
- A bőrkeményedés rétegzett, ellenőrzött eltávolítása sérülés nélkül; a teljes eltávolítás nem cél, ha ezzel a bőr épsége veszélybe kerül.
- Tehermentesítés: a nyomás elvezetése a II–III. lábközépcsontfej alól, haránttámasszal vagy ablakos pelottával, az ablak széle ne essen a nyomáspontra.
- A haránttámasz helye a lábközépcsontfejek mögött van.
- Lábbeli-tanácsadás: szélesebb orr, kivehető betét, a méret ellenőrzése terhelés alatt.
- A kliens tájékoztatása arról, hogy a bőrkeményedés a terhelés következménye, valamint az ellenőrzés időpontjának egyeztetése és a dokumentálás.

Pontozás: elemenként 1 pont, legfeljebb 6 pont.

23. feladat – 6 pont

Elvárt tartalmi elemek:

- A technika: a filamentet merőlegesen helyezzük a bőrre, amíg C alakban meghajlik; a közelítés, az érintkezés és az eltávolítás együtt körülbelül két másodpercig tart, nem a meghajlított filamentet tartjuk két másodpercig. A filamentet nem csúsztatjuk és nem pattintjuk.
- Az értékelés pontonként három kérdésből áll: két valódi alkalmazás és legalább egy álalkalmazás. A védőérzés az adott ponton megtartott, ha háromból kettőre helyes a válasz, és kiesett, ha háromból kettőre helytelen (2/3-as szabály).

- A leírt eredmény alapján a bal láb V. lábközépcsontfeje alatti ponton a védőérzés kiesett; a többi vizsgált ponton megtartott.
- A kiesést pontonként állapítjuk meg; a láb egészére vonatkozó besorolás ebből önmagában nem következik – azt az alkalmazott protokoll kritériumai szerint, a többi vizsgálat eredményével együtt kell elvégezni.
- Dokumentálás pontonként, oldalanként, számszerűen (például „bal V. lábközépcsontfej 1/3 helyes – a védőérzés kiesett”); rögzítendő az is, hogy a vizsgálat lágyrészen történt, callusra, hegre, fekélyre nem.
- A talált eltérés fokozott kockázatot jelez: kímélőbb technika, sűrűbb ellenőrzés, a kockázati besorolás felülvizsgálata, a kliens tájékoztatása és szükség esetén orvosi kivizsgálás javaslata.

Pontozás: elemenként 1 pont, legfeljebb 6 pont.

24. feladat – 6 pont

Elvárt tartalmi elemek:

- A meleg, duzzadt, kipirult, cukorbetegségben csak enyhén fájdalmas láb felveti az akut Charcot-láb gyanúját.
- Az érzészavar miatt a fájdalom hiánya nem zárja ki a súlyos állapotot, és az észrevétlen sérülés önmagában nem bizonyíték az érzés kiesésére.
- Elkülönítendő lehet a fertőzés, a köszvényes roham és a mélyvénás thrombosis is; ezek elkülönítése orvosi feladat.
- A beavatkozás elmarad az érintett területen.
- A kliens az érintett lábat ne terhelje tovább; azonnali terheléscsökkentés, sürgős továbbirányítás és az egészségügyi immobilizálás megszervezése szükséges.
- Sürgős orvosi kivizsgálás kezdeményezése; ez nem halasztott kezelés, hanem soron kívüli továbbirányítás.
- Tárgyszerű dokumentálás: a két oldal hőmérséklet-különbsége, a duzzanat helye és kiterjedése, a bőr színe, a kliens tájékoztatásának megtörténte.

Pontozás: a felsorolt hét elemből bármely hat, megfelelően kifejtett elemért 1-1 pont adható; a feladatra összesen legfeljebb 6 pont jár.

25. feladat – 6 pont

Elvárt tartalmi elemek:

- Az állapot felmérése és rögzítése: a repedés mélysége, nyílt bőrhiány, váladékozás, gyulladásra utaló jel, a bőr szárazsága, a kliens kockázati állapota.
- A megvastagodott perem óvatos, rétegzett eltávolítása sérülés nélkül; a repedés széleinek elvékonyítása, hogy a feszülés csökkenjen. A teljes eltávolítás nem cél.
- Ép, száraz, repedezett saroknál elsődleges a bőrápolás és a tehermentesítés, nem a nedvességet adó kötszer.
- Karbamidos hidratáló-emolliens készítmény ép, száraz bőrön, a gyártó használati utasítása szerint alkalmazható; a száraz bőr emolliens ápolása a veszélyeztetett lábon is része az ellátásnak.

- Okklúziós fedés, szalicilsavas vagy tyúkszemirtó jellegű készítmény és a repedést közelítő ragasztócsíkos rögzítés csak ép bőrön, a termék ellenjavallatainak figyelembevételével jöhet szóba.
- Tehermentesítés: sarokpárna vagy zárt sarkú, megfelelő lábbeli javaslata; otthoni tanácsok – napi bőrápolás, a lábbeli és a zokni megválasztása, önellenőrzés.
- Fokozott kockázat esetén az okklúziós fedés, a szalicilsavas vagy tyúkszemirtó jellegű készítmény és a repedést közelítő ragasztócsíkos rögzítés kerülendő. Ép, száraz bőrön megfelelő karbamidos emolliens a használati utasítás szerint alkalmazható lehet. Nyílt repedés vagy bármilyen bőrhiány egészségügyi vizsgálatot igényel.

Pontozás: a felsorolt hét elemből bármely hat, megfelelően kifejtett elemért 1-1 pont adható; a feladatra összesen legfeljebb 6 pont jár.

26. feladat – 6 pont

Elvárt tartalmi elemek:

- A hűvös, halvány láb, a nem tapintható pulzusok és a lábujjhegyi, fájdalmas seb együtt artériás keringési zavart vetnek fel. A nem tapintható pulzus önmagában nem bizonyítja a perifériás érbetegséget, ahogy a tapintható pulzus sem zárja ki: a megítéléshez műszeres vizsgálat – Doppler, boka-kar index, lábujj-kar index – szükséges, ami orvosi, illetve szakellátói feladat.
- A meglévő seb ellátása ebben a helyzetben orvosi kompetencia; a lábápoló nem kezdi meg a seb ellátását.
- A pulzusok hiányát mindkét oldalon, tételesen dokumentálni kell, a seb helyét, méretét és jellegét is.
- Az elektív lábápolói beavatkozást fel kell függeszteni, és soron kívüli orvosi vagy angiológiai kivizsgálást kell megszervezni. A láb más területeinek ellátása csak a sürgősség tisztázása után, a helyi protokoll és szükség esetén orvosi vélemény alapján történhet.
- Kerülendő a hosszú, meleg áztatás, az erős dörzsölés, a szoros rögzítés és a keringésre irányuló, erős hatást ígérő masszázs.
- Soron kívüli orvosi kivizsgálás javaslata, a kliens érthető tájékoztatása és a továbbirányítás megszervezése.

Pontozás: elemenként 1 pont, legfeljebb 6 pont.

Értékelési útmutató

Feladat	Elérhető pont
I. Egyszeres választás	20
II. Igaz–hamis	10
III. Párosítás	20
IV. Fogalommagyarázat és kiegészítés	20
V. Szakmai alkalmazás	30
Összesen	100

Elért pontszám	Érdemjegy
0–39 pont	elégtelen (1)
40–54 pont	elégséges (2)
55–69 pont	közepes (3)
70–84 pont	jó (4)
85–100 pont	jeles (5)

A dolgozat a tanegység belső, összegző mérése. Nem azonos a képzési és kimeneti követelmény szerinti központi interaktív vizsgatevékenységgel, és nem próbamérés annak formátumában: a nyílt végű feladatoknál egy értékelési elemre több pont is adható, míg a központi mérésben egy értékelési elemre csak egy pont adható.